

Ord af Luther

"Overgiv din vej til Herren, stol på ham, så griber han ind" (Sl 37,5).

Herren sønderbryder ofte de allerviseste råd, men oprejser og opbygger de svageste, mest håbløse og forkastede. Og han vil have af os, hvad han har påbudt i Sl 50,15: "Råb til mig på nødens dag, så vil jeg udfri dig."

(...)

For når alt er tabt og ødelagt, når mennesker ikke længere ved noget råd, når alt er hæret, så man skriver: "Vi bliver ødelagt og går til grundel" så er Gud til stede og siger: "Jeg vil, at du ikke skal gå til grunde." (...)

Derfor skal man stole på Gud, selv når vi

er udrustet med det bedste og klogeste råd, og vi skal ikke give fortabt, når vi mangler visdom og menneskelig hjælp. (...) For han er en almægtig skaber: Jeg kan ikke falde så dybt, at han ikke kan løfte mig op. Jeg kan ikke komme så højt til vejrs, at han ikke kan styrte mig ned.

Andagten til 24. september fra bogen "Et år med Luther"

Ny hal på Solgården blev indviet

Skjern Håndbold tabte til efterskoleelever i volleyball

AF KAJA LAUTERBACH

En underholdende volleyballkamp mellem skolens elever og Skjern Håndbolds Ligaspillere var en væsentlig del af programmet, da den nye hal på LM's efterskole Solgården blev indviet fredag den 8. september.

Ideen om en kamp mellem de to grupper blev født sidste efterår, hvor håndboldspiller Kasper Søndergaard var på besøg på Efterskolen Solgården for at vise sin guldmedalje frem fra OL i Rio. En af Solgårdens elever bemærkede, at det kunne da godt være, at Kasper Søndergaard var god til håndbold, men volleyball – som Solgården har vundet DM-sølv i – ville håndboldprofilen ikke have en chance i.

"Det skal komme an på en prøve," svarede Kasper Søn-

dergaard ifølge Dagbladet Ringkøbing Skjern og lovede at komme forbi til en dyst i disciplinen mod Solgårdens hold.

Det skete så ved indvielsen af hallen – og eleven fik ret. Over 500 mennesker overværede, at Solgårdens drenge vandt matchen i to sæt.

Led i større renovering

De sidste ti år har Solgården gennemgået en større renovering. Her er bygget nyt fysiklokale, nye værelsesfløje, og skolen har også fået egen biograf – og nu en ny hal, fordi der efterhånden er så meget sport på skolen, at det var nødvendigt med bedre og flere faciliteter.

Efter pokaloverrækkelse blev der serveret gratis helstegt pattegris for de mange gæster, som også havde mulighed for at komme på rundvisning på efterskolen.

FOTO: SOLGÅRDEN

Danmission kritiseres for at afspore debat

Dansk islamdebat og forfølgelsen af kristne er forbundet, mener generalsekretær

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

Danmissions generalsekretær Jørgen Skov Sørensen er kommet i modvind efter at have udtalt, at regeringens nye tilskud til forfulgte kristne bør give anledning til en mere nuanceret debat om islam i Danmark.

"Angreb på muslimer i Europa bruges til at legitimere angreb på kristne i Mellemøsten", skrev han på organisationens Facebook-side.

Men det er noget vrøvl, skriver den konservative politiker Naser Khader i et ind-

læg i Kristeligt Dagblad. Han mener, at de kristne forfølges, fordi de i islamisternes øjne er vantro. Debatten i Danmark gør hverken fra eller til.

Hvad vil Danmission?

I forbindelse med regeringens planer om at afsætte penge til et kontor, der skal tale kristne og andre mindretals sag over for fremmede landes regeringsledere, udtrykte Danmissions generalsekretær glæde over tiltaget.

Han mente dog også, at den danske debat er unuanceret, og at den anklager

muslimer generelt for at forfølge kristne.

Det er faldet sognepræst Marie Høgh for brystet:

"Selvfølgelig er alle muslimer ikke skyldige – som om nogen har påstået det," skrev hun i *Kristeligt Dagblad*. Det er derfor en hån mod de forfulgte kristne at tale om dansk islamdebat, fortsatte hun og undrede sig over, hvad Danmissions berettigelse egentlig er, hvis de hverken vil støtte de svageste eller drive mission.

Er debatten vigtigere?

Det fik Jørgen Skov Sørensen til at slå fast, at Dan-

mission ønsker at styrke kirkens forkyndelse og tjene medmennesket. Han fastholdt dog, at forfølgelsen af kristne i Mellemøsten og debatten om islam er forbundet.

Hverken Åbne Døre eller Dansk Europamission eller Naser Khader har imidlertid forståelse for den kobling

Den konservative politiker, der karakteriserer sig selv som muslim, finder det desuden tankevækkende, at Danmissions generalsekretær tilsyneladende finder det vigtigere at moderere den danske islamdebat end at støtte de forfulgte kristne.

AXEL RYE CLAUSEN ►► LM's udsendinge har ikke noget at være nervøse for, da de ikke er politisk engagerede og holder sig væk fra demonstrationer og lignende

Uroligheder i Cambodja forud for valg

LM's nyeste missionsland kan være på vej mod diktatur

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

Der er politisk uro i Cambodja, som i øjeblikket er det missionsland, som LM har flest folk udsendt til.

Søndag den 3. september blev lederen af det cambodjanske oppositionsparti CNRP, Sokha Kem, arresteret og anklaget for at splonere for USA. Dagen efter annoncerede landets store engelsksprogede avis *Cambodia Daily*, at de lukkede med øjeblikkelig virkning. Årsagen var et skattesmæk med tilbagevirkende kraft på over 39 millioner kroner, der skulle betales inden månedens udgang. Med

avisens lukning er der ikke nogen medler, der leverer uafhængige nyheder, har en lokal Journalist udtalt til *Danmarks Radio*.

Internationale medler gætter på, at arrestationen af oppositionslederen og lukningen af avisen er den siddende regerings forsøg på at bevare magten forud for valget, der er planlagt til sommeren 2018. Den nuværende premierminister, Sen Hun, har haft magten i landet med få afbrydelser siden 1985.

På forsiden af den sidste udgave af *Cambodia Daily* blev arrestationen tolket som en vej mod et egentligt diktatur. Også det ameri-

kanske medle CNN mener, at det asiatiske land er i gang med at afvikle demo-

kratiet. Det er let, hedder det, da landet i stigende grad får økonomisk støtte

fra Kina, der langt overgår den amerikanske støtte til demokratiske institutioner.

Missionsarbejde upåvirket

LM's missionærer i landet mærker i øjeblikket ikke meget til de politiske uroligheder.

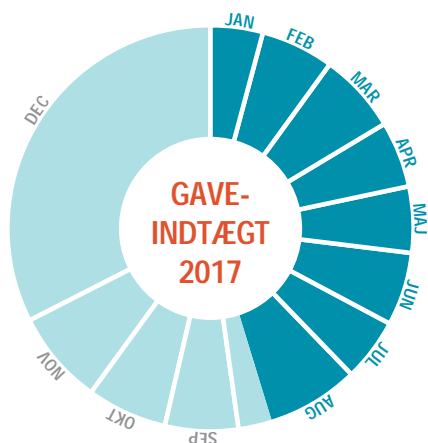
"Lige nu påvirker det ikke arbejdet," understreger Lisbeth Reuss-Schmidt, der er teamleder for LM's ansatte i landet og har bopæl i hovedstaden Phnom Penh. Hun har dog hørt om en enkelt organisation, der planlægger at trække deres folk ud under det kommende valg.

Teamlederen tilføjer, at LM's fire volontører i lan-

det af sikkerhedsgrunde er blevet bedt om at vælge en anden vej, hvis de ser større folkemængder.

Heller ikke i Siem Reap, hvor halvdelen af LM's missionærer bor, mærker de noget i det ydre. Byen er en af højborgene for oppositionen, og LM's missionær Axel Rye Clausen tænker derfor, at det vil kunne mærkes i byen, hvis det skulle komme til en egentlig konfrontation mellem oppositionen og regeringen.

Han mener dog ikke, at LM's udsendinge har noget at være nervøse for, da de ikke er politisk engagerede og holder sig væk fra demonstrationer og lignende.

Hvis regn er gaveregn, er det godt med rekorder i en sommertid. I august modtog vi det største gavebeløb i en august måned i mange år – måske nogensinde. Helt præcist 1.188.000 kroner.

Dermed er en god del af årets foreløbige efterslæb hentet. Vi har nu for hele året modtaget 7,2 millioner kroner i gaver, hvilket næsten er på niveau med 2016-tallene.

For at blive i metaforen: Rekordregnen i august skyldes blandt andet to enkeltstående byger på hver 200.000 kroner samt alle vores trofaste givere, der giver måned efter måned.

Tusind tak til jer alle for det.

Sammen med andre tiltag betyder det, at den likviditetsmæssige udfordring, som vi tidligere har nævnt, er klaret.

Resursechef Johnny Lindgren

ESSENS ►

Er der social kontrol i LM?

AF CARSTEN SKOVGAARD-HOLM
VICEGENERALSEKRETÆR
CSH@DLM.DK

I samfundsdebatten er "social kontrol" blevet et fast begreb. Særligt i forhold til muslimske miljøer. Det er udtryk for en frihedsberøvende overvågning og styring af hinandens adfærd. Hvis man ikke følger spillereglerne for den accepterede adfærd, risikerer man social straf eller udstødelse.

Findes der social kontrol i kristne miljøer? Vi kommer ikke uden om, at der gennem tiden har været be-

stemte færdselsregler, som man helst skulle overholde for at kunne kalde sig "en god kristen". Der er desværre også mennesker, der har oplevet noget, der ligner social kontrol i kristne miljøer – og har følt sig presset ud. De kunne ikke få luft. Berettiget eller uberettiget.

Nu kan der i de fleste menneskelige fællesskaber opstå særlige regler, som man må følge, hvis man vil være med. Det kan gælde i en menighed, men også i en svømmeklub eller skakforening. Der er ting, man gør, og der er ting, man ikke gør. Følger man ikke disse normer, falder man udenfor. Eller føler sig mærkelig. Der opstår en social ensretning. Nogle gange på trods af, at ingen dybest set ønsker det – underligt nok.

Men sådan må det ikke være i det kristne fællesskab. Der må vi hele tiden arbejde for social rummelighed. For frisind og forskellighed. Kristendommen er nemlig først og fremmest frihed. Evangeliet vil ikke binde, men sætte fri. "Til den frihed har Kristus befriet os," (Gal 5,1). Det gælder åndeligt i forhold til Gud. Men det handler også om det konkrete liv og vores fællesskaber.

Vi bliver ikke "gode kristne" ved at følge nogle bestemte spilleregler. Men ved tro på Jesus. Og i den tro bliver vi ikke bare "gode kristne", men vi bliver hellige. I kraft af den hellighed, vi får som en gave af Jesus.

Apostlen Paulus opfordrer til, at vi som kristne så ikke igen lader os binde fast i bestemte regler og uskrevne

love. Det gælder i forhold til frelsen og vores liv med Gud. Men det har også betydning i forhold til det sociale liv. Social kontrol i det kristne miljø er en grim ting. "Hvor Herrens ånd er, dér er der frihed," (2 Kor 3,17).

Men den kristne frihed er ikke en frihed til hvad som helst. For som kristne har vi Jesus som Herre i vores liv og er kaldet til at følge ham. "Brug blot ikke friheden som påskud for kødet, men tjen hinanden i kærlighed," (Gal 5,13). Altså er det ikke meningen, at vi skal bruge den kristne frihed som påskud til udfoldelse af det onde i os.

Der er noget, der hedder bibelsk og kristen etik. Men kristen etik er ikke social kontrol. Det er efterfølgelse af ham – Mesteren – vi tror på, og som vi ønsker at følge.

tro & mission

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
T 48 20 76 60
E dlm@dml.dk
W www.dlm.dk
Ekspedition: Man-fre 10-15
(onsdag dog 11.15-15)

Tryk Skive Folkeblad
Oplag 3.600.
ISSN 1601-975X
Tro & Mission (online)
ISSN 2446-4147

Kode til netudgave

1731 for 3. kvartal 2017
162m for 2. kvartal 2017

Biblicitater er fra den autoriserede oversættelse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

Redaktion

T 48 20 76 80
E tm@dml.dk
Nicklas Laurup-Meiner, ansv. red.
E nlm@dml.dk
Kaja Lauterbach, journalist/red.sekr.
Karin Borup Ravnborg, journalist
Ole Solgaard, journalist
Idee og artikelforslag modtages gerne.
Avisens indhold er ikke nødvendigvis udtryk for LM's ledelses holdninger.

Abonnement

Danmark: 410 kr. pr. år.
Unge under 30 år: 190 kr. pr. år.
Udlandet (herunder Færøerne og Grønland): 510 kr. pr. år.
Netabonnement: 190 kr. pr. år (unge under 30 år: 100 kr. pr. år)
Alle beløb + 30 kr. i gebyr, hvis man ikke er tilmeldt betalingservice.
Abonnementet løber, til det bliver opsagt.
Ved adresseændring bedes oplyst både gammel og ny adresse.

Annoncer

Annoncer til næste nummer skal være redaktionen i hænde senest tirsdag den 26. september 2017.
Grundpris: Kr. 10,00 pr. spalte/line/line.
Smaaannoncer kun for private: 130 kroner for de første 25 ord (inkl. overskrift).
Derefter 6,50 kroner pr. ord.
Max. 50 ord i alt.

Støt LM

Gaver til missionsarbejdet sendes til konto 2230 - 0726496390 eller via MobilePay 93 39 00 20.
Se også dlm.dk/stoet.

150
ALLE
TIDERS
MISSION!
 LUTHERSK MISSION 1868-2018

LM 150 ÅR ▶ 3. marts næste år fejrer LM 150 års jubilæum i Middelfart, og du er inviteret!
 I år bringer vi nogle artikler om LM's nyere historie

LM's tværkulturelle arbejde opstod lokalt

Landsmøde 1986: For LM som ydremissionselskab må det være oplagt at engagere sig tværkulturelt

AF KAJA LAUTERBACH

I 1998 blev Anker Nielsen ansat som den første i LM med titlen konsulent for indvandrerarbejde.

Daværende generalsekretær Leif Rasmussen glæder sig over, at man på den måde fik gang i LM's tværkulturelle arbejde – og ikke mindst over den måde arbejdet har udviklet sig på. Men han fortæller også, at det var en sej start.

Melding fra landsmøde

Allerede i 1984 og 1985 fik LM's Landsstyrelse (LS) de første henvendelser fra LM i København og i Herning. De havde på det tidspunkt gang i arbejde blandt flygtninge og tilskyndede LM til at lægge kræfter i arbejdet fra centralt hold.

I april 1986 holdt LM landsmøde, og her lød udmeldingen til LS, at for LM som ydremissionselskab måtte det være oplagt at engagere sig i en tværkulturel indsats i Danmark.

Det resulterede i, at Tanzaniamissionær Erik Mostrup, der var på orlov i Danmark, påtog sig at udarbejde en rapport over det tværkulturelle arbejde, der var i gang lokalt, forklarer Leif Rasmussen. Den viste, at der faktisk var cirka 15 projekter spredt over landet.

Herning var et af de steder i Danmark, hvor LM tidligt lavede tværkulturelle aktiviteter. Her er det fra Middag på Tværs i missionshuset i 2007.

LS mente på daværende tidspunkt dog ikke, at det var relevant med en ansat medarbejder på fuld tid i det tværkulturelle arbejde.

"LS mente, at det skulle ske ved frivillig indsats, og at det var de lokale kristnes ansvar at lave sociale, menneskelige og evangeliserende tiltag, der kunne drage nye medborgere til Gud – og få dem med ind i forsamlingerne," siger Leif Rasmussen.

Satspuljemidler

Han fortæller, at man i 1993 i Evangelisk Luthersk Lederforum drøftede muligheden

af i fællesskab at finde midler til at oprette et tværkulturelt center som et fælles inspirationstillæg for indsats blandt de fremmede, der kom til landet:

"Det kom frem, at folketingsmedlem Flemming Kofod-Svendsen fra Kristeligt Folkeparti arbejdede for, at der kunne afsættes bevillinger af Satspuljemidler til et projekt af den art for en årække. Det satte skub i planerne, og forholdsvis hurtigt så Tværkulturelt Center dagens lys."

LM var her aktiv medspiller fra begyndelsen og var blandt andet stærkt fortal

for, at man parallelt med den målrettede indsats på det medmenneskelige plan ikke måtte tilsidesætte det evangeliserende perspektiv.

Positiv indstilling fra LS

Op gennem 90'erne kom der fra forskellige sider tilskyndelser til, at LM i højere grad skulle komme mere aktivt på banen og for eksempel ansætte en hjemkommen ydremissionsarbejder i det tværkulturelle arbejde.

"Det førte til flere drøftelser i LS, der mandede ud i en positiv indstilling i 1996," fortæller Leif Rasmussen. To år senere blev Anker

Anker Nielsen var den første ansatte konsulent i LM's tværkulturelle arbejde. Han bor i dag i Ishøj og arbejder stadig nu som evangelist blandt tyrkisktalende.

Nielsen så ansat i en halvtidsstilling. Ved siden af var den hjemvendte Tanzaniamissionær ansat som underviser på LM's Missions-skole.

"Min første opgave var at finde ud af, hvad andre – Tværkulturelt Center, Mødestedet og Indre Mission – gjorde, og hvad LM kunne byde ind med," siger han.

"Dernæst var min hovedopgave at tage rundt i landet og holde møder, hvor jeg prøvede at inspirere til, at folk tog initiativ over for nydanskere. Det var helt nyt, så vi begyndte helt fra bunden med at finde ud af, hvad der var behov for."

Derudover brugte han en del af sin tid på at besøge flygtningecentre på Lolland-

Falster, hvor han selv boede, deltog i danskundervisning for kinesere i missionshuset i Nykøbing F, og i 1999 begyndte LM at holde Middag på Tværs i samarbejde med to folkekirker i byen.

Anker Nielsen oplevede stor forskel på, hvordan folk tog imod ham, når han kom på besøg for at inspirere, alt efter om de mente, at flygtningene skulle blive eller rejse.

"Jeg tror, at mange kristne tænker mere positivt i dag i forhold til flygtninge og indvandrere og om, at LM har en opgave der," siger han.

Arbejdet er vokset

Ret hurtigt erkendte LS, at opgaven var for stor til, at en mand kunne rejse i hele landet. Samtidig ønskede man også at at fordele opgaverne, så flere personer blev deltidsansat i det tværkulturelle arbejde i Jylland.

I 2002 fik LM imidlertid en bevilling fra Satspuljemidlerne til det tværkulturelle arbejde. Det medførte, at Enok Sørensen kunne blive ansat som tværkulturel konsulent for Vestdanmark.

"Arbejdet er vokset meget, men spørgsmål om, hvordan man kunne koble evangeliet sammen med det sociale i det kristne fællesskab, har hele tiden været det bærende," siger Leif Rasmussen.

LM kan miste over 1 million kroner årligt

Flere af LM's afdelingskasser rammes hårdt, hvis regeringen fjerner momskompensationen

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

LM står til at miste indtægter for over en million kroner, hvis regeringen fjerner den ordning, der giver foreninger mulighed for at få refundert moms på de varer, de køber

Forslaget har mødt stor kritik fra alle sider af forningslivet i Danmark. Skatteminister Karsten Lauritzen begrundede regeringens planer med, at ordningen var blevet udhulet af blandt

andet frikirker og religiøse foreninger. Det har fra flere sider rejst spørgsmålet, om de kirkelige foreningers arbejde ikke er almenyttigt.

Stor forskel

Det er især LM's afdelinger og forsamlinger, der kommer til at mærke det, hvis regeringen fjerner muligheden for at få momskompensation. Som reglerne er i dag, har hver enkelt forsamling i LM nemlig mulighed for at trække momsen fra via afdelingen, hver

gang de køber en vare. Det samme gælder genbrugsbutikkerne.

Ud af de knap 1,25 millioner, som LM samlet set fik gennem ordningen i 2015, gik 1,08 millioner til LM's syv afdelinger. Pengene udbetales på baggrund af udgifter, der er afholdt året før.

Det er især Vestjyllands afdeling, der modtager mange penge i refusion. Fra 2013-2015 fik afdelingen knap 1,1 millioner i alt i løbet af de tre år. De 341.000, som vestjyderne modtog i 2015,

udgjorde næsten 19 procent af afdelingens samlede indtægter. Størstedelen af beløbet blev sendt videre til afdelingens forsamlinger.

LM er medlem af ISOBRØ, der er en brancheorganisation for en lang række både større og mindre indsamlingsorganisationer i Danmark. I øjeblikket kæmper organisationen for at bevare momskompensationen, fortæller LM's ressourcechef Johnny Lindgren, der er medlem af ISOBRØ's bestyrelse.

Momskompensation, som LM fik i 2015

LM Sønderjylland-Fyn	134.807,00
LM Vestjylland	341.334,00
LM Østjylland	35.884,00
LM Nordsjælland	203.205,00
LM København	134.990,00
LM Lolland-Falster	20.078,00
LM Bornholm	210.888,00
LM's Landskasse	164.748,00
I alt	1.245.934,00

ASGER CHR. HØJLUND ► Den vigtigste "gerning" af dem alle er at stole på Gud i alle ting

MINDEORD ►

Den 9. august 2017 tog Ølgod-kredsen afsked med Elna Andersen, og mange fulgte til hendes sidste hvilested på Ølgod kirkegård. Elna døde, 87 år gammel, den 2. august på Plejehjemmet Klokkebjerg, hvor hun havde boet siden maj. Sommeren 1950 var Elna elev på LM's Højskole i Hillerød. Senere samme år blev hun gift med Otto Andersen. De købte en gård i Vestkær ved Ølgod. Elnas arbejdsplads var hjemmet og landbruget, her voksede tre drenge og to piger op – og senere kom mange børnebørn og oldebørn til. Senere købte de hus på Enghavevej i Ølgod.

Vi har haft mange samtaler med Elna og Otto, som vi var i bibelkreds med. Elna havde en positiv indstilling til livet, og hun fulgte meget med i LM's

missionærers arbejde. Hun og Otto havde den glæde at besøge deres søn Erik og hans familie, der var missionærer i Afrika.

I Ølgod-kredsen var Elna en tro støtte ved møderne, hvor hun i mange år stod for at lave kaffen til seminormøderne. Hun bagte også selv til disse møder. Elna var også med i strikkekredsen, så længe helbredet tillod det.

Æret være Elnas minde.

Irene og Søren Christensen
Ølgod

Tro & Mission bringer gerne mindeord. Et passende omfang er 1.000 anslag inklusive mellemrum. Er det længere, forbeholder redaktionen sig ret til at forkorte det.

Missionær barn født

Fredag den 15. september kom Salome Roager til verden – 2920 gram og 50 centimeter.

Salome er datter af Inge-Marie og Simon Roager, der er missionærer i Mara i Nordtanzania, hvor de arbejder med bibelundervisning og evangelisering.

Familien er på orlov i Danmark indtil sommeren 2018 og bor i Ølgod. *kl*

VOLONTØR TIL BØRNEPASNING

En ny missionærfamilie har brug for pasning af deres søn på halvandet år, så de kan få tid og ro til at koncentrere sig om undervisning og forberedelse – først i England og siden i Cambodja.

Behovet for en volontør strækker sig fra 1.1.2018 og resten af året, måske frem til 1.4.2019 – men vi er også interesserede i at høre fra dig, hvis du kan tage en del af perioden.

Få mere at vide

Læs stillingsbeskrivelsen på www.dlm.dk/job eller kontakt missionskonsulent Bent Olsen på bo@dlm.dk.

Ansøgningsfrist: 5. oktober

Luther genopdagede de gode gerninger

Du skal ikke gøre godt for Guds skyld, men for din nabos skyld

AF ASGER CHR. HØJLUND

Oftentimes hører man folk sige, at Luther gør op med de gode gerninger. Det har jeg lyst til at slå en tyk pæl igen. Det er simpelthen ikke rigtigt!

Det er rigtigt, at Luther gjorde op med gerningerne som grundlaget for vores forhold til Gud. Det var den plads, gerningerne havde fået i den katolske kirke. Ikke at katolikkerne ikke godt vidste, at vi mennesker har behov for Guds nåde. Gud må med sin nåde forvandle hjernerne. Men det må så også vise sig i gode gerninger. Det var det, dommen handlede om. På den måde blev det alligevel de gode gerninger, ens tro og gudsforhold kom til at dreje sig om.

Det var det, Luther afviste. Det er at bygge sit gudsforhold på særdeles usikker grund. Det er som at samle vand i cisterner, der er sprukne, siger Luther et sted med et billede fra Det gamle Testamente. Det siver lige så stille ud.

Troens forhold til Gud

Vores gudsforhold må vi bygge på en helt anderledes sikker grund. Ikke på hvor gode kristne vi er, hvor gode vi er til at undgå at synde og så videre. Bygger vi vores liv på det, går det enten sådan, at vores liv synker i grus, eller også bliver vi nogle selvglade farisæere, der ser ned på dem, som det ikke lykkes så godt for.

Og intet er fjernere fra det liv, Gud ønsker af os. Gud vil,

"Ved troen fødes man så at sige ind i det forhold til Gud, som Adam og Eva blev skabt til," siger professor Asger Chr. Højlund.

Når Luther taler om gode gerninger, handler det om de helt almindelige gerninger. Som at stå op og tage sig af sin baby, når den skriger.

at vi skal bygge vores forhold til ham på hans nåde mod os alene. Den, som han både har vist og vundet til os i Kristus. Det skal være omdrejningspunktet for vores liv.

Men netop hvor et menneske får det forhold til Gud – eller måske skal vi sige: begynder at få det forhold til Gud, for det er rigtig svært bare at være dem, der tager imod – netop der, sker der noget i et menneske. Man får øje på Gud som sin far og skaber – det er det allervigtigste. Og man får øje på de andre som nogle, Gud elsker akkurat som en selv.

Ved troen fødes man så at sige ind i det forhold til Gud, som Adam og Eva blev skabt til. Det er også det, troen ifølge Luther handler om. I troens forhold til Gud fødes et nyt liv. Ikke at den gamle tænkemåde er forbi. Den bliver ved med at spænde ben for os. Men noget nyt er blevet til. Og skal sætte sig igennem i vores liv.

Liv i taknemmelighed

Det er derfor, jeg begyndte med at sige, at det ikke er rigtigt, at Luther gør op med de gode gerninger. Snarere tvært imod. Hans genopdagelse af troen som omdrejningspunktet for vores forhold til Gud var også en genopdagelse af de gode gerninger.

Luther skrev en bog, der simpelthen hed *Om de gode*

gerninger. Den er én lang udlægning af de ti bud med masser af konkret vejledning i, hvordan Gud vil, vi skal leve. Der er et konkret liv, Gud vil have os til at leve. Det begynder allerede nu, midt i denne syndens og dødens verden.

Med omdrejningspunkt i den "gerning", der er den vigtigste af alle, nemlig at stole på Gud i alle ting og holde hans magt og barmhjertighed op imod al tvivl og alle fald.

Vi bliver ved med at være syndere, ja, og derfor er det enormt godt, at vi i troen har del i Kristi retfærdighed. Men det ophæver ikke det nye liv, snarere tværtimod.

For nu kan det blive til noget med den godhed, Gud er ude efter, nemlig et liv i taknemmelighed mod og afhængighed af ham og i tjeneste for sin næste.

Almindelige gerninger

Blandt Luthers tilhængere var det nogle, som mente, at man i kirken kun skulle høre om nåden og tilgivelsen, ikke om Guds vilje med vores liv. Luther havde et voldsomt opgør med dem. Han kaldte dem "antinomere" (det vil sige dem, der er imod loven) og siger et sted om deres forkyndelse:

"Det er at tage Kristus bort og tillintetgøre ham, hvor han prædiker størst. ... Thi den Kristus eksisterer ikke, som er død for de syndere, som

ikke efter syndernes forladelse afstår fra synderne og fører et nyt liv."

Der er en side ved Luthers tale om gode gerninger, som er vigtig at få med, nemlig at det handler om de helt almindelige gerninger. At man tager sig af sin familie, står op, når babyen skriger, er trofast mod sin gamle mor, knokler for at få enderne til at nå sammen, gør sit arbejdsordentligt som mekaniker, lærer og så videre.

Luther taler om de gode gerninger som gerninger, man gør i kald og stand.

Lige der, hvor man er

I den katolske opfattelse af de gode gerninger spillede den slags gerninger ikke nogen rolle. Det var jo noget, man nærmest var tvunget til at gøre, ikke noget, man gjorde, fordi man var kristen. Så var der mere ved dem, der tog på anstrengende pilgrimsrejser eller gav deres formue til kirker og klostre.

Lidt af det samme møder vi i dag, når der bliver talt om Guds riges gerninger som det rigtig fine, mens det daglige ikke spiller nogen rolle.

Sådan bliver det let, hvor gerningerne skal bruges til at underbygge ens forhold til Gud. Men når det er Kristus og ham alene, vi skal bygge vores forhold til Gud på, bliver der på en helt anden måde plads til at tjene Gud lige der, hvor man er.

AXEL RYE CLAUSEN ►► Det kan godt være, vi ikke siger, at det er et Luther-citat, vi trækker frem i undervisningen, men vi får lov til at formidle selve sagen

I Cambodja er Luther stort set ukendt

Vi skal ikke plante lutherske kirker, men styrke de kristne, fortæller missionær Axel Rye Clausen

AF KARIN BORUP RAVNBORG

Cambodja er det nyeste af LM's missionslande. Det er også det eneste af dem, som ikke har en egentlig luthersk kirke – eller for den sags skyld andre kirkelige retninger.

Hvordan er man så luthersk i et land uden tradition for luthersk kristendom? *Tro & Mission* har spurgt Axel Rye Clausen, der sammen med sin kone, Annelise, har været missionær i landet, siden LM begyndte sit missionsarbejde der i 2003.

Det lutherske arvegods
Missionærparret brugte de første år på at opbygge relationer til samarbejdspartnere i landet, og som underviser på bibelskolen i Phnom Penh opdagede Axel Rye Clausen, at mange elever ikke vidste meget om helt grundlæggende kristendom. "De havde intet kendskab til den apostolske trosbekendelse, som ellers giver en basis for, hvad kristendom er."

Derfor indgik han et samarbejde med en oversætter på skolen om at få oversat *Luthers lille katekismus* til khmer med trosbekendelsen og Luthers forklaringer til de ti bud.

Senere fik han oversat bøger af Rosenius – samlingen *Om syndernes förlåtelse* og et uddrag af Rosenius'

andagtsbog, som han i dag også bruger til at undervise kristne på bibelskolen i Siem Reap i det nordlige Cambodja.

"Det kan godt være, vi ikke siger, at det er et Luther-citat, vi trækker frem i undervisningen, men vi får lov til at formidle selve sagen," understreger han.

Iver for evangeliet

Der har været en luthersk kirke i landet – Evangelical Lutheran Church of Cambodia. Men den blev opløst for nogle år siden.

Det, at der endnu ikke er en etableret luthersk kirke i landet, kan være en fordel, mener Axel Rye Clausen.

Han og Annelise har tidligere været udsendt for LM til Tanzania – et land med en længere luthersk tradition og en stærkt funderet luthersk kirke.

"I Tanzania er det kun de lutherske præster, man kan indbyde. Sådan er det ikke her. Vi kan indbyde bredt til alle kirker i byen, og alle, der har lyst, kan komme. Det synes jeg, er helt fantastisk."

Samtidig er de kristne i Cambodja kendetegnet af en brændende iver efter at komme ud med evangeliet, og kirkerne oplever en stigende vækst i antallet af nye kristne.

"Det er inspirerende at mærke de nyomvendtes begejstring. At mærke på dem: Jeg har fået noget godt. Det

Mange cambodjanere har ikke kendskab til helt grundlæggende kristendom. Derfor er bibelundervisning så vigtig, som her på bibelskolen for præster og kirkeledere i Siem Reap

vil jeg gerne give videre: Det var sådan, arbejdet i Fjendeskoven startede. Det minder mig lidt om starten på masalarbejdet i Tanzania."

Lærer om dåb og nadver

Det har ikke været praksis i de cambodjanske kirker at fejre nadver, fortæller Axel Rye Clausen og peger på, at de også her har mulighed for at præge med en luthersk forståelse.

"Da vi kom til Siem Reap, havde flere kirker i provinsen brug for en helt praktisk indføring i, hvordan nadveren foregår. Hvordan

deler man rundt? Hvem skal have? Det vidste de ganske enkelt ikke. Jeg har prøvet at hjælpe dem i gang, og i dag er nadveren blevet en helt naturlig del af gudstjenesten."

Det samme gælder forholdet til barnedåb, fortæller LM-missionæren. Ikke på grund af teologiske uenigheder, men fordi kirken er så ung, og alle er førstegenerationskristne, har man ikke har nået at opbygge nogen traditioner endnu.

Et luthersk præg

Luthers tanke om, at Bibe-

len skal være tilgængelig for alle har været med til at vise Annelise og Axel Rye Clausen behovet for at fortælle bibelhistorier.

Mange kristne cambodjanere kender ikke de helt grundlæggende historier fra Bibelen om Abraham, Noa og Samson. De ved ikke, hvor Israel ligger, eller hvem Paulus skrev sine breve til. Derfor gør særligt Annelise meget ud af at inddrage helt enkel bibelfortælling, når hun er rundt til kvindemøder og ungdomsmøder i kirkerne.

"Det er meget vigtigt for

Axel Rye Clausen har fået oversat Luther og Rosenius til khmer. Han og hans kone Annelise været siden 2003 været ansat af LM som missionærer i Cambodja.

os, at bibelfortællingen er koblet sammen med den mere dybtgående bibelundervisning, så de får en bredere forståelse af det, de læser i Bibelen," understreger Axel Rye Clausen.

Han mener desuden, LM har stor mulighed for at præge cambodjansk kirkeliv, i og med missionær Kent Andersen nu underviser i systematisk teologi på bibelskolen i Phnom Penh. Et fag, han også har skrevet en lærebog til.

"Det er fantastisk, at vi har en underviser som Kent, der får lov til at komme helt i dybden med luthersk teologi og formidle nogle af de lutherske grundsandheder til de studerende. På den måde får det lutherske mulighed for at sætte sit præg på de kristne i Cambodja."

Ny sangbog skal hjælpe unge til at synge gode lovsange

Fællessang 4 er et godt supplement til Sange og Salmer, mener børnemusikkonsulent

Den 3. november udkommer en ny udgave af ungdomsangbogen Fællessang.

Den seneste udgave, Fællessang 3, kom i 2010, og i 2014 blev der udgivet en sangbog med 772 sange og salmer fra de fire samarbejdsorganisationer LM, IM, ELM og KFS.

Er der så allerede brug for en ny sangbog? Ja, mener musikkonsulent i LMBU Simon Bartholdy, der er tovholder på arbejdet med

Fællessang 4.

"Nyere lovsang fylder mere og mere i den kristne ungdomskultur og er på den måde med til at påvirke vores tro."

Supplement til salmer

"Derfor er den nye Fællessang 4 ment som en håndsrækning til unge, så de kan træffe nogle gode sangvalg med bibelsk substans, emnemæssig bredde og evangelisk klarhed," siger han.

Det har været vigtigt for udvalget bag *Fællessang 4*, at den nye sangbog ikke skal ses som en erstatning men et supplement til sangbogen *Sange og Salmer*.

For at understøtte det, er der i emneregisteret til Fællessang 4 derfor tilføjet henvisninger til sange fra *Sange og Salmer*.

"På den måde kan de unge måske få øje på nogle af de gamle kernesange og salmer også," siger LMBU-

konsulenten, der håber, at den nye sangbog må ramme så bred en målgruppe som muligt.

Danske sange

I alt 177 sange har fået plads i den nye *Fællessang*, hvoraf 44 sange er gengangere fra den forrige sangbog. Hovedparten af sangene er skrevet på dansk.

Hvor det tidligere var "in" blandt kristne unge at synge lovsange på engelsk, er der i

dag en stor efterspørgsel på danske lovsange.

"Det er positivt, for det er også et udtryk for, at der bliver skrevet mange gode, nye danske lovsange," siger Simon Bartholdy, der glæder sig til, at den nye sangbog kommer i brug. *kbr*

Fællessang 4, der udkommer 3. november, kan købes hos Forlagsgruppen Lohse.

TEMA | TAL MED BØRN OM SEX

MARTIN PAULSEN ►► At tale med børn om sex er dybest set et opdragelsesspørgsmål. Derfor er det i hjemmet, at børnene skal lære om den slags

Fars ansvar at tale med sit barn om sex

Skal store børn kunne tale trygt med forældrene om sex, kræver det, at samtalen starter tidligt. Ellers spørger de hellere Google

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

Det er alt for sent at vente med at snakke med sine børn om sex, til de har nået puberteten. Man skal tage snakken løbende gennem barndommen, så barnet som teenager og voksen stadig føler, at det er et emne, de kan snakke med forældrene om.

Det mener Martin Paulsen, der skriver speciale i pædagogisk psykologi, der er et studie i menneskets læring og udvikling. Han er gift og far til to piger på tre og seks år.

"Vi talte allerede sidste år med den ældste om, hvordan et lille æg fra mor møder en haletudse fra far, og så bliver der et barn til."

Til dårlige dage

For Martin Paulsen og hans kone, Cecilie, er det vigtigt, at deres børn får et så trygt forhold til dem, at de føler, de kan spørge om alt.

"Det handler ikke om, at barnet skal forstå, hvad sex er. Det handler om at spare op til dårlige dage," siger han og fortæller, at et af målene er, at hans børn kan kende

"Det er vigtigt, at familien har tid til hinanden, så tilliden kan bygges op," siger Martin Paulsen.

forskel på Bibelens seksualmoral og det forhold til sex, som de møder via jævnaldrende eller internettet. Det skal også være sådan, at de ved, at de kan komme til deres forældre og tale om alle deres spørgsmål – både dem, der har at gøre med det seksuelle, og alt det andet.

"Rigtig mange har fået at vide, at det kan vi snakke om senere, når de kommer og spørger om sex. Det, de lærer af det, er, at de ikke kan snakke med far og mor om dette emne."

Derfor anbefaler han, at

Børn er vant til at søge information på internettet, og det vil de også gøre, når det gælder sex.

man griber de lejligheder, der byder sig, når barnet selv stiller spørgsmål til, hvordan det er blevet til, hvorfor der er forskel på drenge og piger eller lignede spørgsmål. Og her skal man være hurtig, siger den specialestuderende. Barnet bliver nemlig hurtigt optaget af noget andet.

Far, mor eller Google

Når emnet er vigtigt for 35-årige Martin Paulsen, skyldes det, at han oplever,

at langt de færreste i hans egen generation har snakket med deres forældre om sex. Det samme gælder i dag.

"I stedet snakker de unge med deres jævnaldrende eller bruger Google eller YouTube. Jeg vil ikke overlade opdragelsen af mit barn til Google."

Hverken hans forældre eller hans egen generation havde dog nogen forudsætninger for at vide, hvor let det ville være at finde seksuelt indhold og porno

på nettet i 2017, siger han udglattende.

"Jeg var 10-11 år første gang, jeg fandt et pornoblade. I dag ligger det hele online, og du kan finde det på 20 sekunder på en smartphone. Det er naivt at tro, at børn i dag kan beskyttes mod porno," siger han og fortæller, at undersøgelser viser, at børn helt ned til femårsalderen ser sex første gang.

Tillid til hinanden

For Martin Paulsen er det

at tale med børn om sex dybest set et opdragelsesspørgsmål. Derfor er det i hjemmet, at børnene skal lære om den slags. Skole, lejr, juniorklub og lignende kan ikke erstatte dette, men skal kun vedligeholde det, som børnene får i hjemmet.

Derfor er det også vigtigt, at familien har tid til hinanden, så tilliden kan bygges op.

"Vi har glemt mandens og kvindens rolle i familien. Det er positivt, at kvinderne er kommet ud på arbejdsmarkedet, men det er ikke positivt, hvis både far og mor altid er væk fra hjemmet."

Han efterspørger forældrekurser, hvor par med yngre børn lærer af par med ældre børn samt et nyt fokus på tjenstedeling. Ikke et fokus på hvad kvinder må og ikke må i menigheden, men i stedet på hvad mænds og kvinders rolle i familien er.

"Faderens primære kald er ikke arbejdet. Det er hans hustru og børn. Hans rolle i seksualoplysningen er enormt vigtig. Han må tage sig sammen, selvom det er helt vildt ukomfortabelt."

Vigtigt at have et sprog for det seksuelle

De unge skal opleve, at voksne gerne vil tale med dem om sex og følelser

Sex bør ikke være tabu i LM. En kristen seksualetik er nemlig Guds vilje for mennesker og fremmer det gode liv for alle. Det siger Carsten Hjorth Pedersen, der er daglig leder af Kristent Pædagogisk Institut (KPI) og forfatter til hæftet *Hvordan tale med børn og unge om sex?* Han mener, børn og unge bliver forsømt, hvis de ikke har voksne at snakke om sex med.

"Det afgørende er ikke, hvilke ord vi bruger, men at de oplever, at vi vil være sammen med dem om emnet."

Skal kunne tale om sex Selv har han nogle steder i

LM oplevet, at det er et tabu at tale om sex.

Flere forældre har simpelthen ikke sprog for det seksuelle. I en del tilfælde

er blufærdigheden blevet så stor, at den ikke kan rumme dem, der har problemer på området."

Hvis man ikke engang kan tale med sin ægtefælle om det seksuelle, er det svært at tale med børnene om det."

Udfordringen for forældre og andre, der har ansvar for børn og unge og ikke har sprog for det seksuelle, er, at de ikke kan rumme de unges problemer på det seksuelle felt.

"Hvis en ung kristen mand fortæller mig om sine homoseksuelle følelser, og jeg reagerer med flovhed og siger, at det er forkert og

ulækkert, så rummer jeg ikke det menneske, jeg står over for."

Hvad med følelserne?

Det handler ikke om, at man ikke skal fortælle det unge ugifte par, der går i seng med hinanden, at de skal vente til ægteskabet, slår han fast.

"I mange tilfælde kender de jo allerede den bibelske etik. De har jo netop kampen, fordi de kender etikken. Derfor kræver det måske bare en enkelt sætning fra min side som voksen for at italesætte, at jeg også har den etik."

Udfordringen er i stedet,

hvordan man håndterer følelserne, når man gerne vil leve efter den bibelske seksualetik.

Carsten Hjorth Pedersen foreslår, at man eksempelvis kan hjælpe de unge, der kæmper med følelser eller fald, ved at sætte dem i kontakt med en person, der kender disse følelser indefra eller blot en, de kan bekende deres synd og skam til.

Åbenhed og realisme

Når det er så vigtigt for KPI's daglige leder, at voksne lærer at tale med unge om sex, er det fordi åbenheden omkring det seksuelle er

anderledes i dag end før.

"Vi svinger de unge, hvis vi er de eneste, der ikke har noget at sige om disse ting," siger han og understreger, at Bibelens etik fremmer det gode for mennesket.

Og børnene og de unge vil gerne lytte til voksne, der kan sætte sig ind i deres situation, oplever han og tilføjer, at de voksne også skal give de unge et realistisk billede af sex.

"Det er også vigtigt at sige, at seksualiteten ikke er alt her i livet. Vi skal imødegå sexfiksering og ikke give sex den guddommelige status, som den får andre steder." *n/m*

TEMA

SIMON SODE ELLEGAARD ► Gud har været den, der har stået og heppet allermest. Han er med i det hele – men han havde heller ikke forladt os, selv om vi var faldet i

Heldigvis havde vi taget valget på forhånd

Christina og Simon oplevede, at fristelserne til sex før ægteskabet begyndte at snige sig ind

AF KAJA LAUTERBACH

Christina og Simon Sode Ellegaard begyndte at komme sammen, mens de begge var elever på Luthersk Missions Højskole (LMH).

"Vi var 100 procent enige om, at vi ikke ville have sex, før vi var blevet gift, og så var LMH et godt udgangspunkt. For her blev rammerne serveret på et sølvfad," siger de.

"Men da vi kom væk fra LMH, ramte hverdagen," tilføjer Christina.

De lavede begge to noget hver for sig, og når de mødtes, var de trætte. Det betød, at de mest lå i sofaen og krammede og nussede.

Men på et tidspunkt fik de en brat opvågning og måtte spørge hinanden: "Hvad er det, vi har gang i?"

"Min samvittighed viste mig en dag, at fristelserne var begyndte at snige sig ind. Uden at vi havde været opmærksomme på det, var de grænser, vi havde sat op, blevet skubbet," siger Simon.

"Heldigvis havde vi taget valget på forhånd om ikke at have sex, men det gik op for os, at vi gjorde det svært for os selv," siger de.

"Nu kan vi have sex uden skam," oplever nygifte Simon og Christina Sode Ellegaard.

Derfor måtte de stramme op og tage nogle konsekvenser, som at sørge for at få søvn nok og tage fra hinanden senest klokken 22.

"Vi var nået et punkt, hvor vi ikke længere dyrkede vores venskab. Vi var bare sammen, men uden at kommunikere. Derfor gik vi i gang med at finde ud af, hvordan vi kunne vise hinanden kærlighed på andre måder end gennem fysisk

berøring," tilføjer Christina. og nævner, at de begyndte at gå ture og snakke, spille spil og lave mad sammen.

Bryllupsdato lettede

Christina og Simon oplevede, at kampen blev meget lettere, da først datoen for brylluppet var sat. Nu havde de nemlig et mål at gå efter, fortæller parret, der blev gift i juni efter at have været kærestere i knap to år.

Men de vandt kampen, og de oplever det som en belønning, at de nu kan have sex uden at føle skam.

"Gud har været den, der har stået og heppet allermest. Han er med i det hele – men han havde heller ikke forladt os, selv om vi var faldet i," siger Simon og opfordrer til at tage kampen op. "Guds velsignelse er det hele værd." Christina og Simon er-

kender imidlertid, at det har været grænseoverskridende for dem at starte på sexlivet.

"Ikke i forhold til samvittigheden, men som en positiv undren: Må vi det her nu?" uddyber de.

Som løbetur i regnvej

For Christina og Simon var kampen mod sex før ægteskabet ikke den eneste kamp i kærestetiden.

"Vi skulle finde ud af at holde andagter sammen og søge Gud i fællesskab i vores forhold," siger de og fortæller, at Gud arbejdede rigtig meget i dem på det tidspunkt.

De oplevede en sammenhæng mellem det at give Guds ord plads og lysten til at følge det.

"Hvis man hviler i Guds ord, får man stor forståelse for Guds opdragelse. Ellers kan den virke provokerende og anmassende," siger Christina og tilføjer, at det er hårdt arbejde og kræver lige så meget vilje som at tage en løbetur i regnvej.

Punktér bylden

Både Christina og Simon brugte hjemmesiden AdamogEva.dk rigtig meget i deres teenageår til at få større viden om seksualitet. De har

også begge fået undervisning om det på efterskoler.

Men kampene for at undgå sex i kærestetiden er der ingen, der taler om. Og slet ikke, hvis det bliver personligt, oplever de.

Christina mener, at der da må være andre end dem, der synes, det er svært. "Selv om det er moderne i samfundet, at ens facade er lidt flosset, vil man alligevel gerne se pæne ud og fremstå som drømmepar. Det er svært at stå frem og sige, at her er noget, vi kæmper med og gerne vil have andres mening om."

"Jeg oplevede det lidt som en byld, som ingen turde punktere," siger hun, og Simon tilføjer, at han på et tidspunkt rigtig gerne ville have haft en mentor.

Formålet med at tale om tingene skal være at opmuntre hinanden til at stå fast og sige nej til sex før ægteskabet, understreger det unge nygifte par og tænker tilbage på det første spørgsmål, de fik fra vejlederparret, da de begyndte til forelsessamtaler: "Har I haft sex?"

"Da vi svarede nej, blev vi mødt med jubel, anerkendelse og opbakning: 'Hvor er I gode! Det var en god følelse,' siger de.

På LM's efterskoler er sex ikke et tabu

Bibelens holdning til seksualitet præger livet på efterskolerne

Sundheds- og seksualundervisning er obligatorisk i de danske skoler. På både Efterskolen Solgården og Løgumkloster Efterskole (LME) foregår det som en temadag, fortæller Kristian Andersen, der er forstander på Solgården, og Mads Kofoed-Hessellund, der er lærer på LME.

Begge steder består temadagen både af fælles undervisning og af kønsopdelte samlinger. Her bliver der undervist i faktuel viden – både fysiologi og psykologi – og de unge har mulighed for at stille spørgsmål. Det kan også gøres anonymt, og de to efterskoler oplever,

at der kommer mange relevante og seriøse spørgsmål på bordet.

Taletid og taleret

På LME har de ikke kun seksualundervisning, fordi det er et krav, men også fordi, de synes, det er vigtigt, fortæller Mads Kofoed-Hessellund.

"En af vores kæmpestore udfordringer er, at vi godt kan få taletid hos eleverne, men det er svært at få taleret og sige noget, som de tager til sig," siger han.

"Selv om vi er en kristen efterskole, er vi nødt til at have i mente, at ikke alle elever er kristne. For nogle er de bibelske argumen-

ter ikke relevante, og derfor er jeg nødt til at holde mig opdateret om anden argumentation om for eksempel porno. Netop i et forsøg på at opnå taleret."

Han henviser ofte til hjemmesiden AdamogEva.dk, selv om han godt kunne ønske sig, at der var lidt flere svar på den ud fra Bibelens vejledning og rammer.

Præger livet på skolen

"På Solgården vil vi vil gerne, at det skal være tilladt at spørge om alt, og at eleverne ikke skal opleve, at der er tabuer, men samtidig vil vi ikke vække unødigt interesse. Eleverne er nemlig

på forskellige stadier med hensyn til seksualitet," siger Kristian Andersen.

Bibelens holdning til seksualitet præger ikke kun undervisningen på Solgården, men også al anden snak og omgang med eleverne.

"For eksempel giver vi indtryk af over for dem, at det ikke bare er lige meget, hvad man lukker ind, når det gælder film," siger Kristian Andersen og understreger, at det også er et krav, at eleverne er anstændigt påklædt, når de går på gangene.

Snak om kæresteri

På LME har unge, der bliver kærestere, en samtale med

enten forstanderen eller deres familielærer om, hvordan man er kærestere – og om grænser. På Solgården indgår emnet i snakken med alle, hvor Kristian Andersen siger, at det råd, han giver de unge, er, at de ikke skal røre ved noget hos andre, som de ikke selv har.

Mads Kofoed-Hessellund oplever, at det godt kan være en vanskelig samtale både for den unge og for læreren at skulle tale om et så personligt og følsomt emne som sex og parforhold.

"Men der må godt være et element af blufærdighed og akavethed i en sådan samtale. Det må bare ikke få os

til at tie stille," siger han.

Grib det gunstige øjeblik

Kristian Andersen er også far til fire voksne børn, og han erkender, at det er langt nemmere at tale med 98 efterskoleelever om sex end at gøre det som far hjemme ved aftensmaden.

Hans erfaring er, at man ikke kan planlægge hvor mange spørgsmål, og hvornår de kommer. Han opfordrer derfor til, at man som forældre griber det gunstige øjeblik. I deres familie har det for eksempel været hyggestunder i haven ved bålet efter noget tid, når det var ved at være lidt mørkt. *kl*

TEMA

THOMAS FROVIN ►► En kristen teenager er udmærket klar over, hvad oralsex går ud på, men hvis samtalen hjemme om sex er uklar – hvad gør han så med sin viden, hormoner og lyst?

Forældre skal på banen tidligere

Vi skylder vores unge en tilgængelig, nærværende og konkret vejledning om sex og følelser

AF THOMAS FROVIN
PROJEKTLEDER I AREOPAGOS
THOMAS.FROVIN@GMAIL.COM

I den danske film *Jagten* fra 2012 ser en lille pige et pornografisk filmklip og kombinerer billederne med historien om en mandlig pædagog i børnehaven. Filmen giver et meget konkret eksempel på, hvad der kan ske, når sex bliver misforstået.

Mennesket har det med at komplicere tingene. Det, som var godt, kan blive forkert i vores øjne, tanker og hænder, og sådan er det også med vores forhold til seksualitet og sex.

I 2017 er status den, at sex er længere forbundet med skam, og at de visuelle kommunikationsmidler gør seksuelt billed- og videomateriale lettilgængeligt og en del af alle mediers sprog. Det pornografiske udtryk er blevet almindeligt.

En undersøgelse fra AdamogEva.dk fortæller, at unge fra kirkelige hjem har cirka samme forbrug af porno som deres jævnaldrende. En stor gruppe af disse dyrer også sex inden ægteskabet. Andre undersøgelser fortæller, at selv teenagere oplever rejsningsproblemer, og at sex bliver brugt som en valuta, man kan købe nærhed, ting og oplevelser med.

Blufærdighed gør tavs
For den unge generation er seksuel erfaring og seksualitet en identitetsmarkør på en helt anden måde end for generationerne indtil nu. Sex bliver brugt til at finde ud af, hvem man er, og spørgsmålet om at være mand eller kvinde er blevet temmelig kompliceret. Sex præsenteres som lettilgængeligt, noget, man har ret til, og noget, alle bør dyrke.

Det kan føles let at moralisere om tingene, men det kan muligvis virke forstærkende for en tendens, der handler om at løsrive sig, hvis vi begynder at løfte pegefingre. Mere konstruktivt

Som teenager er man ekstra sensitiv over for mediers og jævnaldrenes tale om seksuelle erfaringer. Derfor er det vigtigt, at de har fået direkte, konkret og sjælesørgerisk vejledning hjemmefra.

er det måske at begynde at overveje, hvordan man taler med sine børn om sex og om seksualitet.

Er det måske sådan, at der i mange hjem er en blufærdighed omkring disse ting, som gør, at forældre opleves tavse? Taler man i kirke og missionshus om sex på en sådan måde, at mennesker, hvis de er faldet ved siden af, ikke tør søge vejledning og hjælp? Kan det passe, at skole og samfund skal have patent på at tale om disse ting, og så tier vi andre, fordi vi er præget af en tid, hvor sex i højere grad

►►
Kan det passe, at skole og samfund skal have patent på at tale om disse ting, og så tier vi andre, fordi vi er prægede af en tid, hvor sex i højere grad var noget, vi talte indirekte om?

Thomas Frovin

var noget, vi talte indirekte om?

Mange afarter af porno

Vores tid er ikke blufærdig. For mange teenagere i dag er det første møde med sex gennem porno. Måske en kammerat viser en video i et frikvarter, eller man støder selv på noget. Vi ved, at porno giver et vrangbillede af sex, der er fritaget for intimitet og nærvær, og med et forskruet fokus på at få og tage nydelse – fremfor at give til sin partner. Porno kommunikerer ingen kærlighedsfuld ramme omkring sex, men drejer sig alene om et fix, om teknik, og ofte med en ulige relation mellem mand og kvinde.

Derudover findes der mange afarter af porno, der normaliserer seksuel udfoldelse, der nok får de fleste praktiserende må betragtes som at være i grænselandet af det almindelige, såsom gruppesex, sadomasochisme, analsex og lignende.

Det betyder, at også kristne teenagere udmærket er klar over, hvad for eksempel oralsex går ud på, måske endda har talt med kammerater om, hvordan man gør,

men hvis samtalen hjemme ved spisebordet om sex er forblevet uklar og alene har forholdt sig til et ideal om noget, der foldes ud i ægteskabet – hvad gør teenageren så med sin viden, sine hormoner, og sin lyst? Hvor går hun hen, og hvilke billeder får hun af, hvad sex er?

Generthed holder tilbage

Sexologer uden en speciel kirkelig dagsorden som for eksempel Joan Ørting har længe gjort opmærksom på, at porno ødelægger vores syn på sex; at det gør os ensomme, det skaber afhængighed, og derudover er det direkte sundhedsskadeligt. Vi behøver ikke alene at forholde os til porno ud fra det 6. bud; i sig selv er det pornografiske skadeligt på mange måder. Derfor skal det mødes af et modsvar.

Når børn fra otte- til tiårsalderen kan støde på porno, er der et stort behov for, at de mødes med en anden historie om, hvad sex er – måske endda endnu tidligere. Og hvem skal gøre det, hvis ikke forældrene?

Noget tyder på, at vi skal ud af vagten som forældre og voksne og tidligere turde

tale med vores børn om sex og seksualitet. Måske vores egen generthed holder os tilbage, men vi må være klar over, at der i dag er en kamp om sex, som betyder, at vi må på banen tidligere.

Andet end forbud

Dermed er der også en åndelig dimension ved at tale med sine unge om disse ting.

I en pornografisk tid nytter det ikke, at kirkens folk sidder tavse tilbage. Vi skal dels tale tidens trends imod og løfte det bibelske anliggende om seksualiteten som en gudskab og -villet del af menneskelivet.

Men vi skal også gøre noget derhjemme over spisebordet. Måske vi endda ikke skal vente på at talen om sex dukker op af sig selv, men tidligt tage teten så vore børn véd, at de kan tale med os om disse ting.

For den unge generation er seksuel erfaring og seksualitet en identitetsmarkør på en helt anden måde, end for generationerne indtil nu. Det duer ikke at sidde og vente på, at det nok går over.

AdamogEva.dk peger i deres rapport på, at mange

af de unge med en kirke- lig baggrund, der vælger at gå i seng med en kæreste, ender med at fortryde det. Måske ikke fordi de oplever det som synd i forhold til Gud, men fordi de oplever det som synd i forhold til sig selv – de oplever, at de er gået for langt, og de erfarer på egen krop, at Guds gode ordning også giver mening i praksis.

Kunne vi have gjort noget for at hjælpe dem tidligere – noget andet, end alene forbud mod seksuel udfoldelse?

Ud af komfortzonen

Som tidligere efterskolelærer har jeg haft det privilegium at tale med mine elever om sex og om seksualitet. Jeg tænker, at de på mange måder ligner mig selv, da jeg var i deres alder. Man forholder sig konstant til sine egne følelser, og man registrerer, at kroppen reagerer anderledes på ting end før. Man er ekstra sensitiv over for mediers og jævnaldrenes tale om seksuelle erfaringer. Og man føler sig let forkert og misforstået.

Det er faktisk besværligt at være teenager, og vi skylder vores unge at hjælpe dem på vej. For at gøre dette må vi være tilgængelige, nærværende og konkrete i vores vejledning. Vi skal turde dele vores egne fejltrin med vores børn, og vi skal som voksne mennesker bevæge os ud af den komfortzone, hvor vi taler abstrakt om tingene. Vi må være direkte i vores vejledning, præcis som vi er omkring sjælesørgeriske ting.

For et ungt menneske kan udfordringer i relation til sex og seksualitet nemlig blive sjælesørgeriske – det opleves som noget, der går meget tæt på identitet og selvbillede.

Ind i dette er der ikke brug for bedrevidende moralister, som opfattes som sippede og gammeldags. Nej, her er der brug for åben tale og en forkyndelse af Guds nåde for enhver, som har trådt ved siden af, og en konkret og direkte vejledning, der tør kalde en penis for en penis, og som tør pege på Guds tilgivelse, også over denne del af menneskelivet.

KIRKE ▶

JENS LOMBORG ▶▶ Det er vigtigt, at vi, der står uden for folkekirken, bliver mindet om, at vi har brødre og søstre i folkekirken og modsat.

Vi skal blive skarpere på at nå danskerne

Ny formand for ELN vil fokusere på fællesskab blandt lutherske kristne på tværs af kirkeskel

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

Evangelisk Luthersk Netværk (ELN) kommer i høj grad til at fokusere på dialog internt i netværket i de kommende år.

Det håber den nytiltrådte formand Jens Lomborg, der til hverdag er præst i frimenigheden Skjern Bykirke, i hvert fald.

"Jeg tror, vi skal have mere fokus på det indre kirkelige, men vi kan aldrig vide, hvad der sker i Danmark, som vi er nødt til at stå op imod."

Mindre offentlig

ELN, der er et luthersk netværk af bibeltro mennesker og menigheder i såvel folkekirken som uden for, kom til verden i 2006, mens debatten om vielser af homoseksuelle i folkekirken var i fuld gang. Dengang førte det til den såkaldte Odense-erklæring, der understregede et tydeligt fokus på en klassisk forståelse af Bibelen.

Siden begyndelsen har netværket især været kendt i offentligheden på grund af den tidligere formand Henrik Højlundts indspil i den offentlige debat.

Jens Lomborg forventer, at han kommer til at skrive færre læserbreve end den tidligere formand. Dels fordi han som frimenighedspræst står mere på sidelinjen i forhold til den indre debat i folkekirken, men også fordi han brænder for noget andet.

Platform på tværs

"Vores styrke er, at vi er en platform for mange i en opbrudstid, hvor lutherske kristne samles på tværs af kirkeskel."

Op mange er de blevet. Siden 2012 har det været muligt for menighedsfællesskaber at melde sig ind i ELN. I dag er der 30 menigheder ud over de 1.800 personer, der har personligt medlemskab. Fællesskaberne inkluderer både valg- og frimenigheder, men også grupperinger i folkekirkerne. Og det er meget værdifuldt,

Målet med ELN er, at vi skal skærpe hinanden på, hvordan vi når længere ud med evangeliet til det danske folk," siger netværkets nyvalgte formand Jens Lomborg.

mener Jens Lomborg.

"Det er vigtigt, at vi, der står uden for folkekirken, bliver mindet om, at vi har brødre og søstre i folkekirken og modsat."

Målet med ELN er ganske enkelt, mener den nye formand.

"Vi forsøger at skærpe hinanden på, hvordan vi når længere ud med evangeliet til det danske folk. Det er det, vi samles for – at skærpe hinanden."

Fisker ikke menigheder
Noget lignende møder

"ELN er et supplement til, hvad der sker i dansk kirke-liv," siger den nytiltrådte formand Jens Lomborg.

Skjernpræsten også i Netværk for Missionale Menigheder, der drives af Københavnerkirken, hvor flere af LM's frimenigheder også deltager.

Fra visse sider i LM har der været utilfredshed med ELN, efter at både Københavnerkirken og Bornholmerkirken opsagde deres associeringsaftale med LM for at melde sig ind i ELN. Jens Lomborg understreger dog, at ELN ikke har noget ønske om at være en kon-

kurrent til LM.

"Vi er et supplement til, hvad der sker i dansk kirke-liv. Vi fisker ikke de andres menigheder," siger han og tilføjer, at ELN's tilbud kun er få sammenlignet med LM's.

"ELN har eksempelvis ikke nogen ambition om at have et børnearbejde. Vi gør opmærksom på andres ressourcer."

Han afviser dog ikke muligheden for et dobbelt medlemskab, selvom han ikke ser det for sig.

Inspiration, tilsyn og vejledning

Evangelisk Luthersk-Netværk (ELN) blev stiftet i 2006. Netværkets grundlag er de folkekirkelige bekendelses-skrifter samt den såkaldte Odense-erklæring.

I erklæringen slås det blandt andet fast, at Gud er uafhængig af os og uforanderlig, og at Bibelens ligefremme portrættering af Jesu liv er korrekt. Erklæringen tager også et opgør med vielse af personer af samme køn.

Man kan blive medlem af netværket både som menighed, som en gruppe i en menighed eller som enkeltperson. Præster og menighedstjenere i netværket kan mødes og inspirere hinanden gensidigt og få åndeligt tilsyn eller vejledning fra andre i netværket.

Netværket ledes af en selvsupplerende ledelse. De får indspil og kommentarer fra repræsentantskabet, der består af 30-60 personer.

Klistermærker markerede, at alle har ret til livet

Natten til lørdag den 2. september satte anti-abortforeningen Retten til Liv 20.000 klistermærker op i det centrale Aarhus med et budskab mod abort. Klistermærkerne, der var en tegning af et foster med en taleboble og forskellige udsagn, blev sat på lygtepæle, bagsider af skilte, skraldespande og andre genstande,

Organisationen Retten til Liv ønsker at give det ufødte barn en stemme, og denne gang ville de små fostre tale for sig selv i det aarhusianske gadebillede.

"Vi håber, at hvert enkelt af de mange statements først og fremmest vil berøre mennesker – men også skabe røre. Vi ønsker, at fri abort igen bliver noget, danskerne tager stilling til," skriver foreningen på sin Facebookside.

Ønsket om at skabe røre blev opfyldt med meget omtale i medierne. Efter få dage krævede Aarhus Kommune med henvisning til vejlovens § 81, at klistermærkerne blev pillet ned igen.

Retten til Liv er ikke enig med Aarhus Kommune i fortolkningen af § 81, men "da vi anser aktionen for gennemført med det vigtige resultat, at vores ufødte medborgeres manglende retsstatus endnu engang er blevet synliggjort, deltager vi naturligvis i oprydningen," skrev de videre. *kl*

Menighedsfakultetet i Aarhus fejrer 50 år

Den 23. september fejrer Menighedsfakultetet (MF) i Aarhus 50 års jubilæum. Det sker efter nogle år, hvor den teologiske institution har taget markante skridt i retning af at blive et resursecenter for mission, tro og kirke.

I 2012 blev tilbygningen Torvet indviet. Den danner rammen om et samarbejde mellem MF, Israelsmissionen og Promissio. To år senere blev Center for Kristen Apologetik oprettet. Centeret arbejder med almenmenneskelige argumenter for den kristne tro. MF har desuden oprettet en akademisk efteruddannelse i 2017.

Selvom tankerne til MF tog form i 1967, var det først i 1972, den egentlige undervisning begyndte. Det første år foregik det i missionshuset Bethania. Derefter blev en villa indkøbt. Fra 1982 har MF haft til huse på Katrinebjergvej 75 i det nordlige Aarhus tæt ved universitetet. *n/m*

Det nye Testamente som gratis lydbook

Hele det Nye Testamente på Hverdagsdansk kan nu høres gratis via hjemmesiden www.lyttilbibelen.dk. Her har man siden 18. september kunnet høre de 27 skrifter, og Biblica Inc., der har rettighederne til oversættelsen lover, at man senere på måneden også kommer til at kunne downloade lydfilerne kvit og frit.

Senere på året kommer det indtalte Ny Testamente også som en del af den populære bibel-app YouVersion, der indeholder bibeloversættelser i tekst og i mindre omfang lyd på over 1.000 sprog.

Det er Andreas Slot-Henriksen, der er professionel speaker, der har indtalt alle bøgerne og brevene i Hverdagsdansk-versionen. Han er fra Børkop og derudover kirkegænger og flittig bibellæser.

Det Nye Testamente er allerede indtalt i den autoriserede version fra 1992 af forskellige skuespillere. Den er dog ikke gratis, men kan i skrivende stund fås for 210 kroner på saxo.com.

Det Gamle Testamente er hverken indlæst på Hverdagsdansk eller i 1992-udgaven, men der er tanker om også at indtale det på hverdagsdansk inden for de kommende år. Der er dog ingen konkrete aftaler, siger Andreas Slot-Henriksen. *n/m*

FOTO: CHRISTIAN ROAR PEDERSEN

FOTO:

1. - 4. dec.

Lübeck - advents og julemarkedstur

Tag med på opdagelse i den charmerende by, og oplev samtidig ét af de mest kendte julemarkeder i Tyskland. På rejsen er der tilbud om bibeltime, liturgisk andagt, aftenandagt og hyggeligt samvær. **Hurtig tilmelding!**

Find program for rejsen på www.felixrejser.dk/advent eller ring på 7592 2022

Kender du en blind eller svagsynet...? Så henvis til **KABB!**

- Bibelen og kristen litteratur på CD-lydbog
- Gratis udlån til blinde og svagsynede
- Mere end 1000 titler - og altid nye på vej
- Katalog på www.kabb.dk
- Årligt sommerstævne

Kristeligt Arbejde Blandt Blinde
 tlf.: 7591 0255
 post@kabb.dk
 www.kabb.dk

NYHEDSMAIL

Modtag nyt fra LM direkte i din indbakke. Tilmeld dig på www.dlm.dk/nyt.

Donér via mobilen

Det er blevet nemt at donere penge til Luthersk Mission – også når du ikke har kontanter i pungen. Donér et valgfrit beløb via din MobilePay app på mobilen. Nummeret, du skal sende til, er

93 39 00 20

MobilePay

NOMADEEVANGELIST OG UNDERVISER I TANZANIA

LM søger en missionær, som via evangelisations-ture og undervisning på bibelskolen i Ilambilole ved Iringa vil arbejde på at nå længere ud med evangeliet blandt nomader. Stillingen ønskes besat hurtigst muligt. Læs mere på dlm.dk/job/missionaer

Vil du vide mere?
 Kontakt missionskonsulent Kristine Ballantyne på telefon 48 20 76 73 / kb@dlm.dk

Heragården - et § 107 botilbud

- for unge med særlige behov.
- personlig udvikling og botræning
- 13 beboere mellem 18 og 35 år
- kom og bliv klar til at bo selv
- støtte til uddannelse / job på særlige vilkår
- socialt fællesskab

Tlf.: 96 27 31 00
 Find os på www.heragaarden.dk

Vi arbejder ud fra de kristne livsværdier med ligeværdighed og næstekærlighed

Jakobs Blomsterforum

Farverivej 8, Skjern, 97 35 25 21
jakobsblomsterforum.dk

GØR DIN SØNDAG FED!

Oplev mere af os på Efterskolernes Dag den 24/9 fra 13-17. VI SES!

Vælg en efterskole med en klar kristen profil

BESØG OS

- solgaarden.dk
- saedding.dk
- lme.dk

Kom tæt på efterskolerne og oplev hvad vi kan byde på – tjek vores websites, Facebook og Instagram.

... eller endnu bedre; besøg en af os til Efterskolernes Dag, eller en anden dag, der passer dig perfekt!

KONFIRMANDKURSUS

FIRE SKOLER - ÉT KONCEPT:
 LØGUMKLØSTER EFTERSKOLE • DJURSLANDS EFTERSKOLE
 SÆDDING EFTERSKOLE • GREJSDALENS EFTERSKOLE

1.-14. JULI 2018

TILMELDING ÅBNER 2. OKTOBER KL. 15 PÅ [KONFIRMANDKURSUS.DK](http://konfirmandkursus.dk)

Frederiksborg Apotek
 S lotsgade 26, 3400 Hillerød
 Tlf. 48 26 56 00
 apoteker Troels Ingemann
www.frederiksborg-apotek.dk

Apoteket har døgnvagt

Solidt kristent fællesskab - Stærk faglig profil

SKRØDSTRUP EFTERSKOLE
 se mere på skrodstrup.dk

penta byg a/s
 HOVED- OG TALENTPREISER

pentabyg.dk

eSport - Ridning - African Adventure - Northern Explorer - Kunst og Design

 Velkommen
 24/9
 kl. 13.00 - 17.00
 Efterskolernes dag

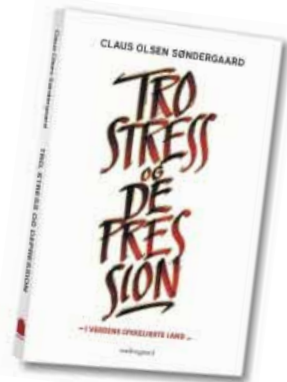
PETER V. LEGARTH ►► Det er ikke en specielt "kristelig opbyggelig" bog, men jeg tror, at mange mennesker kan få glæde og gavn af at læse den

Jeg kunne genkende min egen sygdomshistorie

BOGANMELDELSE
AF PETER V. LEGARTH
PROFESSOR EMERITUS

Claus Olsen Søndergaard:
Tro, stress, depression
Mellemegaard 2017

195,- kroner
E-bog: 99 kroner

Bogen *Tro, stress og depression* er en livsfortælling om en mand, der først havner i en stress-situation, som efterfølgende udvikler sig til en alvorlig depression med en masse følgevirkninger, herunder misbrug af alkohol.

Forfatteren, Claus Olsen Søndergaard, beskriver nænsomt sit forhold til den kristne tro efter at have været omkring mindfulness og Christfulness. Han havde en kæmpende tro. Han forstod ikke, at Gud kunne

behandle ham på den måde, men han råbte igen og igen og igen bønner: "Jesus Kristus, Guds Søn, forbarm dig over mig" med modsvarende ind- og udånding.

Han fortæller, hvordan han langsomt kom igennem den skrækkelige sygdomsperiode, men var ramt for livet. Han er ikke den samme som før, men mere taknemmelig for livet, for sin hustru og sine kære.

Bogen afrundes med, at tre personer, som stod ham nær i forløbet, får ordet, nemlig en af hans sønner, hans leder på Den Sikrede Institution Kompasset, hvor han var mellemeder, og

endelig psykologen, der kastede en redningskrans ud til ham, som han udtrykker det. Ikke mindst det sidste afsnit med psykologen var for mig meget oplysende.

Jeg læste bogen med interesse, fordi jeg kunne genkende ikke så få ting fra min egen historie, hvor jeg også har kæmpet med at finde fodfæste igen – ikke mindst når det gælder min kristne tro og min gudsopfattelse – efter svær sygdom.

Det er ikke en specielt "kristelig opbyggelig" bog, nok snarere en terapeutisk, men jeg tror, at mange mennesker kan få glæde og gavn af at læse den.

Debat er spalten, hvor læserne kan komme til orde og er dermed alene udtryk for skribentens egen holdning. Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte indlæg, der fylder mere end 2.000 anslag inklusive mellemrum.

SYNSPUNKTER ►

Jeg læste om tatovering med forskrækkelse og bedrøvelse

AF MADS JAKOB TH. JAKOBSEN
SØNDERBORG

I artiklen "korsmærket i respekt for forfulgte kristne" (T&M nummer 15, 117. årgang) gør Arne Puggaard rede for sin tatovering. Jeg må indrømme, at det var med forskrækkelse og bedrøvelse, jeg læste, at han havde valgt at få tatoveret et kors på underarmen.

Forskrækkelse, fordi det er imod det, LM altid har

lært, bedrøvelse, fordi han med artiklen står frem som et forbillede for en mængde unge LM'ere og andre LM'ere; og hvilket forbillede.

Hvad vores forældre lærte om tatoveringer, er stadig sandt. For det, de talte, talte de ikke af sig selv, men stadfæstede i Skriften. For hvad der står 3 Mos 19,28: "I må ikke tilføje jer selv snitsår på kroppen for en afdød eller lade jer tatovere. Jeg er Herren", er ord, som gælder den dag i dag. Til Herren

skal vi være vlid med krop og sjæl, men det hverken ved at lade os omskære eller tatovere med kors eller andet. For intet sådant er pålagt os i Skriften.

Tværtimod bruger Paulus ordet skamskærne om de omskærne (Fil 3,2) for skønt omskærelsen havde sin tid, var den altid udtryk for syndens forbandelse og ikke korsets velsignelse.

Vi derimod er skabt i Guds billede, og det billede hverken skal eller må vi ændre

på. Vores tegn på tilhørsforholdet til Gud skal være læber, som bekender hans navn (Hebr 13,15). Intet andet tegn kendes i Det nye Testamente.

At de forfulgte kristne bliver brændemærkede som en ære for Kristus, står uimodsagt, men denne er en ære, som ingen kan tage af sig selv (Jævnfør Rom 5,3-5).

Gør derfor ikke det vrangt til ret – let kommer vi derud, hvor vi ikke længere kan finde tilbage.

Svar fra redaktøren

At Mads Jakob Th. Jakobsen bliver forskrækket og bedrøvet over at læse om Arne Puggaards tatovering for de forfulgte kristne, er naturligvis ærgerligt. At Arne Puggaard selv skulle ønske at fremstå som et forbillede med sin handling er dog en misforståelse af både hans bevæggrunde og artiklen i det hele taget. Arne Puggaard understreger selv i artiklen, at det er for hans egen skyld, han har ladet sig tatovere og altså hverken for de afdøde, for at fortjene Guds aner-

kendelse, som galatermenigheden troede de kunne, eller for at slippe uden om at være et kristent vidnesbyrd. Snarere oplever han, at det bliver mødt med positiv interesse, at han er mere synlig om sin tro.

Fra *Tro & Missions* redaktion ligger der heller ikke noget skjult ønske om, at hverken Mads Jakob Th. Jakobsen eller nogen andre skulle lade sig tatovere.

LM har mig bekendt heller aldrig haft en officiel lære om tatoveringer. Historisk har det blandt mange –

også i LM – været forbundet med en ukristelig livsstil (jf. henvisningen til 3 Mos 19,28). I den sammenhæng har der været god grund til at advare mod tatoveringer på grund af det signal, de sendte. Sådan ser få på tatoveringer i dag. Der kan dog stadig være helbredsmæssige grunde for den enkelte til at undlade dem.

Men en tatovering er ikke i sig selv ukristelig. De nævnte bibelvers giver ikke belæg for en generel og ubetinget afvisning af tatoveringer uagtet den bagved-

liggende begrundelse for at lade sig tatovere. Gud spørger efter hjertet og ikke de ydre handlinger. Enhver kristen må altså selv skønne i spørgsmålet om tatoveringer under hensyn til, at ens valg ikke bringer en kristen broder eller søster til fald (Rom 14,12-13).

Vi skal dog passe på, at vi ikke lader vores personlige normer og smag være bestemmende for andre. Ellers dyrker vi Gud forgæves (Mark 7,7) og kvæler vores næstes frihed i Jesus.

n/m

LEDER ►

Afhængig af støtte?

OFFENTLIG STØTTE KOMMER, og offentlig støtte går. Måske mest det sidste, hvis man skal kigge på de seneste udviklinger. I foråret viste det sig, at den offentlige støtte til de tværkulturelle sommerlejre formentlig ikke kommer. Missionærer kan heller ikke få børnepenge fra det offentlige længere fra og med i år. Nu er det momscompensationen, som måske ryger. Det er en ordning, som hvert år giver 1-1,5 million kroner i LM's kasser.

ISOLERET SET UDGJORDE momscompensationen kun omkring fire procent af LM's samlede indtægter i 2015. Men set sammen med alt det andet tegner der sig et billede af, at LM'erne måske skal til at vænne sig til, at der er færre offentlige tilskud til arbejdet.

Det er vel et udtryk for, at der er lavvande i statskassen, at regeringen ønsker at slanke den offentlige sektor, og at religion og tro er blevet så fremmed for danskerne og de folkevalgte, at tilskud til trosbaserede foreninger politisk set er et nemt sted at spare.

Det kan man mene meget forskelligt om. Det er dog et faktum, at missionsbefalingen hverken indeholder momscompensation eller fradragsret som en betingelse. Jesus sagde ikke: "Gå ud og gør alle folkeslag til mine disciple, hvis I kan få fradrag og offentlige tilskud."

DET STORE SPØRGSMAAL til LM's venner er derfor: Hvad må det koste? Ordningen kommer kerneaktiviteterne i LM's missionshuse til gavn, men de rammer også bredere end det. Rundt omkring i landet driver LM'erne tilbud for folk på kanten af samfundet – gammeldanskere såvel som nytillkommere. Der er væresteder, sociale tilbud, kvindegrupper, venskabsmiddage og meget andet. Der er mange frivillige, der gør en stor indsats, men man kan ikke drive disse tilbud, uden at der må et minimum af penge til. Fjerner man momscompensationen er det især afdelings- og kredskasserne, der kommer til at mærke det, men i anden omgang er det måske de mennesker, som har behov for vores hjælp.

GUDS ARBEJDE HER i verden er heldigvis ikke afhængig af offentlig støtte. Det gælder også det lille hjørne af arbejdet, som LM forvalter. Men i takt med at de offentlige støttemuligheder forsvinder, bliver LM'ernes giversind og opfindsomhed sat på prøve. Forhåbentlig kan det vække til fornyet missionsiver og kærlighed til Danmarks svageste – uanset at det så måtte betyde, at vi må lide afsavn og have flere penge op af lommerne.

Nicklas Laurtrup-Melner
ansv. redaktør

tro &
mission
inspiration | nærvær | holdning

LÆS PÅ DLM.DK ►

Majshøst og it-undervisning

En lærer på Kiabakari Bibelskole skal kunne mange ting. Brian Bjørn Nielsen underviser i bibelfag, i valgfaget "Computer" og hjælper til med at høste majs og solsikker.

dlm.dk/nyt

Ungdomsforkyndere fra LMH

LMH har ansat Mads Dahl Mølgaard Madsen (25) og Chris Lindeskov Rasmussen (22) til at rejse rundt i landet, informere om LMH og give smagsprøver på undervisningen.

dlm.dk/nyt

Se denne video om Soma Biblla, som er Tanzanias største kristne litteraturarbejde. Faktisk er hver tredje bibel, der bliver solgt i Tanzania, en bibel fra Soma Biblla.

dlm.dk

Tro & Mission, Industrivænget 40, 3400 Hillerød

POST
 DANMARK
PP
 ID-nr: 42591
 Sorteret Magasinpost
Udbringes senest
fredag d. 22. september 2017

tro & mission
 inspiration | nærvær | holdning
16 | 22. SEPTEMBER 2017
 ARGANG 117

► LM står til at miste indtægter for over en million kroner, hvis regeringen fjerner den ordning, der giver forænliger mulighed for at få momsrefusion

3

FOTO: ISTOCKPHOTO

TEMA

Tal med børn om sex;
 Mange oplever, at sex er et tabu i LM. Hvem har ansvaret for, at børn fra kristne hjem hører om det? Hvordan griber man det an? Hvad med snakken med store børn? LM'ere i forskellige roller giver deres bud på det.

6-8

Som lærer på Phnom Penh Bible School har Kent Andersen god mulighed for at præge med luthersk teologi

5

Anker Nielsen var første ansatte i LM's tværkulturelle arbejde. Enok Sørensen (tv.) blev ansat i 2002

3

Jens Lomborg er ny formand for Evangelisk Luthersk Netværk, som han ser som et supplement i dansk kirkeliv

9